

Tartalmi kivonat

A klímaváltozás hatása otthoni kertjeinkre

Horváth Bence (AZNWJE)

Mezőgazdasági Mérnök BSc, nappali tagozat

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Szent István Campus, Gödöllő

Belső konzulens: dr. Simon Gergely, egyetemi docens

A dolgozat középpontjában az áll, hogy a klímaváltozás miként formálja az otthoni kertek mikroklímáját, a növénytermesztés eredményességét és a kertészeti döntéseket. Az irodalmi áttekintés a sugárzás, hőmérséklet, csapadék és szél megváltozott viszonyainak kertészeti következményeit foglalja össze, külön kitérve a hő- és vízstressz, a fagyok, a szélsőséges csapadékesemények és a viharos szelek gyakoribbá válására, valamint a kártevők, kórokozók és vírusvektorok erősödő nyomására. A hazai trendek ismertetése szerint a 20–21. század fordulójától mérhető melegedés, a csapadék szélsőségesebb eloszlása és az aszályos periódusok sűrűsödése érdemben befolyásolja a házikerti gyakorlatokat.

Az empirikus rész 2025 októberében lefolytatott kérdőíves felmérésen alapul. Amelyet összesen 20 ember töltött ki akik hétköznapi szinten foglalkoznak otthoni kertjeikkel. A válaszok szerint a kertészek többsége már alkalmazkodik: 40% esővízgyűjtéssel öntöz, 20% csepegtető rendszert használ; 55% csak ritkán, 30% egyáltalán nem alkalmaz vegyszeres növényvédelmet; a komposztálás rendszeres vagy alkalmi gyakorlata a kitöltők ~80%-ánál jelen van. A megkérdezettek 85%-a számolt be arról, hogy bizonyos növények (pl. gyümölcsfák, dió, tuja, paprika) nehezebben tarthatók az aszály és a hőingadozás miatt; 45% már kipróbált melegebb klímát tűrő fajokat (pl. füge, mandula, gránátalma). A beporzók észlelése összességében gyakori (65%), ugyanakkor 30% csökkenést tapasztal. A legfontosabbnak tartott adaptációk: szárazságtűrő fajok (80%), víztakarékos öntözés (75%), komposzt/mulcs (60%), árnyékolás (45%), szélfogók (35%).

A dolgozat megoldási javaslatok négy pilléren épülnek:

- (1) **Vízgazdálkodás:** esővízgyűjtés, csepegtető/mikroöntözés, mulcsosítás, okos időzítés és talajnedvesség-alapú öntözés.
- (2) **Talajegészség:** rendszeres szervesanyag-visszapótlás (komposzt, zöldtrágya), minimális talajbolygatás, szerkezetjavítás a vízmegtartás növelésére.
- (3) **Mikroklíma-védelem:** szélfogó sövények/fasorok, árnyékolás, érzékeny kultúrák fagy- és hővédelme.
- (4) **Növény- és élőhelyválasztás:** hő- és szárazságtűrő gyümölcs-, zöldség- és dísznövények, diverz ültetések, beporzóbarát gyakorlat (virágzási folytonosság, rovarhotelek, célzott, időzített és minimalizált növényvédelem).

Következtetesként a házikerti klímaadaptáció **reális és rövid távon is hatékony:** a víz- és talajkímélő technológiák, a tudatos faj- és fajtaválasztás, valamint a biológiai szemléletű növényvédelem együtt olyan ellenálló, biodiverz rendszert eredményez, amely mérsékli a

klímaváltozás kockázatait, stabilizálja a hozamokat, és ökológiai értéket teremt a lakókörnyezetben. A mintanagyság korlátai mellett a felmérés jól jelzi a lakossági kertművelésben zajló szemléletváltást, és alapot ad regionális kiterjesztésű, kvantitatív hatásvizsgálatokhoz.